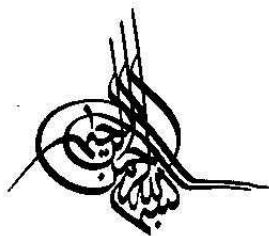

۲۱۶۱۷۴۷

پول، اعتبار و تعادل عمومی

(پاسخی به تناقض نقدینگی در اقتصاد ایران)

(ویرایش دوم؛ با تجدید نظر کلی)

www.ketab.ir

نویسنده:

دکتر محسن رضایی میرقائد

سر شناسه	رضایی میرقائد، محسن - ۱۳۳۳
عنوان و پدیدآور	پول، اعتبار و تعادل عمومی (پاسخی به تناقض نقدینگی در اقتصاد ایران) / نویسنده: دکتر محسن رضایی میرقائد
مشخصات نشر	تهران، نور علم.
مشخصات ظاهری	۳۶۸ ص.
عنوان انگلیسی	money, credit and general equilibrium, Mohsen Rezaie mirghaed
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۴۰۰-۴
یادداشت	کتابنامه: ص. ۲۶۵-۲۶۸.
موضوع	پول
موضوع	تعادل (اقتصاد)
موضوع	اعتبار
موضوع	سیاست پولی
رده بندی کنگره	۶ ن ۱ / HG ۲۲۱
رده بندی دیویی	۳۳۹/۴۸

نشر نور علم: تهران - خ انقلاب - خ وحید نظری - کوچه فرزانه پ ۱ واحد ۳ - تلفن: ۶۶۴۰۵۸۸۰ و ۶۶۴۰۵۸۹۴
 ۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹noreelm@yahoo.com فروشگاه: دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

عنوان کتاب: پول، اعتبار و تعادل عمومی
 (پاسخی به تناقض نقدینگی در اقتصاد ایران)

نویسنده: دکتر محسن رضایی میرقائد

ناشر: نور علم

طراح جلد: مهندس دلارام پری پیکر

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۴۰۰-۴

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

چاپ و صحافی: الغدير

قیمت: ۵۸۰۰۰ تومان

در صورت عدم دسترسی به کتابهای این انتشارات، از طریق تماس با ۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ کتابها با پست به تمام نقاط ایران ارسال می شود.

پیش گفتار

پس از اینکه در بهمن ماه سال ۱۳۸۰ از رساله دکتری خویش تحت عنوان «نظریه پول، اعتبار و تعادل عمومی» دفاع نمودم، مطالعات خویش را ادامه داده و در سال ۱۳۸۴، کتاب «پول، اعتبار و تعادل عمومی» مستخرج از رساله دکتری، به چاپ رسید. اما، نقش بسیار مهم پول و نقدینگی در جهان و به ویژه اقتصاد ایران و از طرفی ابهامات زیادی که درباره نظریات پولی رایج دنیا در ذهن اینجانب به وجود آمد، موجب مطالعه بیشتر و عمیق تر در باب مفهوم و کاربرد پول در اقتصاد گردید، بطوری که این تحقیقات حدود پانزده سال به طول کشید و اینک مجموعه پیش رو، ویرایش دوم کتاب پول، اعتبار و تعادل عمومی است که با تجدید نظر کلی و با رویکردی کاربردی برای اقتصاد ایران منتشر شده است.

هدف از این کتاب، نگاهی متفاوت به پدیده پول و بازنگری در تعریف پول و نقش واثار آن می باشد؛ از یک طرف، پول ابزار مبادله است و مبادلات را تسهیل می کند، از طرف دیگر، پول حامل ارزش بوده و لذا حامل متغیرهای پولی از قبیل؛ سپرده، اعتبار، دارایی و درآمد است و بر متغیرهای حقیقی اثر می گذارد. بنابراین، پول اگرچه به عنوان یک ابزار مبادلاتی خنثی است، ولی به عنوان حامل متغیرهای پولی خنثی نبوده و بر فعالیت اقتصادی تاثیر دارد.

در این کتاب، با تفکیک متغیرهای پولی از یکدیگر مثلاً سپرده از اعتبار و یا دارایی مالی از سرمایه مالی، یک مدل پولی بین متغیرهای پیش گفته ارائه شده است. این مدل پولی در قالب بازار وجوه پولی یا فرآیند پولی، تعریف و تبیین شده است. به عبارت دیگر، یک بازار مرکب وجوه پولی یا مدل SAI ارائه شده که خود از دو فرآیند تشکیل شده است: ۱- بازار وجوه پولی یا مدل ML که از دو بازار سپرده و اعتبار تشکیل شده است. ۲- بازار وجوه سرمایه ای یا مدل AI که از دو بازار دارایی مالی و سرمایه مالی تشکیل شده است. در نهایت ارتباط این دو فرآیند پولی و سرمایه ای با بخش حقیقی و بررسی چگونگی رسیدن به تعادل در این بازارها، در قالب یک مدل منسجم ارائه شده است. در فصول انتهایی، ضمن بررسی متغیرهای پولی و بانکی تا پایان سال ۹۸، به معمای نقدینگی در اقتصاد ایران یعنی وفور نقدینگی در سطح کلان اقتصاد و کمبود آن در سطح خرد پاسخ داده شده است.

برای تدوین این مجموعه، علاوه بر مطالعه گسترده کتب و مقالات اقتصاددانان و صاحب نظران خارجی؛ از کتب، مقالات و گزارش‌های کارشناسی گوناگون در حوزه های پولی و بانکی که توسط متخصصین توانمند کشور در دانشگاه ها و مراکز علمی، اندیشکده ها، پژوهشکده ها، پژوهشگاه ها و... که عمدتاً توسط نیروهای جوان خوشفکر تهیه و ارائه شده، بهره فراوان برده و از آنها استفاده نمودم. اعتقاد قلبی‌ام، استفاده از نظرات مراکز پژوهشی و تحقیقاتی و همچنین نتایج کاربردی مقالات و پایان نامه ها در حوزه اجرا به خصوص بخش پولی و بانکی است. همچنین، نشست ها و جلسات فراوانی را با خبرگان حوزه پولی و بانکی، اساتید اقتصاد و دانشجویان دوره دکتری اقتصاد برگزار نموده، نظریه پولی خویش را مرحله به مرحله در معرض نقد این عزیزان قرار داده ام و از پیشنهادات مطرح شده، برای تدوین مطالب استفاده نموده ام که مراتب سپاس و تقدیر خویش را از همه آنان اعلام می نمایم. از طرفی، مدل مطرح شده در این کتاب، حاصل رساله دکتری اینجانب در دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران می باشد که از همه اساتید گرانقدرم به ویژه آقایان: دکتر اکبر کمیجانی، دکتر اسدالله فرزین و ش، دکتر منصور خلیلی عراقی و دکتر مجید احمدیان بابت رهنمودهای ارزشمندشان کمال تقدیر و تشکر را دارم. این کتاب می تواند مجموعه ای مناسب برای تدریس دوره های دکتری اقتصاد به ویژه در گرایش های اقتصادپولی، اقتصاد مالی و اقتصاد ایران باشد. انتظار می رود؛ اساتید و صاحب نظران حوزه اقتصاد و دانشجویان دوره های دکتری، مطالب این کتاب را به دقت مطالعه نموده و اینجانب را از نظرات ارزشمند خویش بهره مند سازند.

محسن رضایی میرقائد

عضو هیأت علمی گروه اقتصاد دانشگاه امام حسین (ع)

پاییز سال ۱۳۹۹

فهرست مطالب

فصل اول پول در مکاتب اقتصادی	۱۱
(۱-۱) مقدمه	۱۱
(۱-۲) پول در مکاتب اقتصادی	۱۱
(۱-۲-۱) مکتب کلاسیک	۱۱
(۱-۲-۲) مکتب نئوکلاسیک (کلاسیک‌های جدید)	۱۴
(۱-۲-۳) مکتب بانکداری	۱۸
(۱-۲-۴) مکتب کینزین	۲۲
(۱-۲-۵) مکتب کینزینهای جدید	۲۷
(۱-۲-۶) مکتب پول‌گرای متعارف	۲۸
(۱-۲-۷) مکتب اطروشی	۳۱
(۱-۲-۸) مکتب پسا کینزی	۳۲
(۱-۲-۹) تئوری چرخه‌های تجاری حقیقی (RBC)	۳۳
(۱-۲-۱۰) جایگاه تحلیل‌های پولی در مدلسازی تعادل عمومی پویای تصادفی (DSGE)	۳۵
فصل دوم پول و اعتبار (مدل ML)	۳۹
(۲-۱) مقدمه	۳۹
(۲-۲) مفهوم پول	۳۹
(۲-۳) ماهیت پول	۴۰
(۲-۳-۱) ماهیت ثانویه پول	۴۲
(۲-۴) بازار پول	۴۶
(۲-۴-۱) بازار کامل وجوه پولی یا مدل SAI	۴۸
(۲-۴-۲) بنیان‌های خردی مدل	۵۰
(۲-۴-۳) بازار وجوه پولی (فرایند پولی)	۵۹
(۲-۴-۴) فرایند پولی	۶۸
(۲-۴-۵) روابط متقابل متغیرهای پولی و حقیقی	۷۲
(۲-۴-۶) بانک مرکزی در مدل ML	۷۳

۷۵.....	۲-۴-۷) استخراج جبری مدل ML
۷۸.....	۲-۴-۸) مدل ML و سیاست‌های اقتصادی
۱۰۳.....	فصل سوم پول و دارایی‌های مالی (مدل AI)
۱۰۳.....	۳-۱) مقدمه
۱۰۴.....	۳-۲) بازارهای مالی
۱۰۴.....	۳-۲-۱) ماهیت و نقش بازارهای مالی
۱۱۲.....	۳-۳) اوراق بهادار و بازارهای مالی و دارائی
۱۱۲.....	۳-۳-۱) دارایی مالی
۱۱۳.....	۳-۳-۲) سرمایه مالی
۱۱۳.....	۳-۴) فرآیند مالی یا مدل AI
۱۱۵.....	۳-۴-۱) بازار وجوه سرمایه‌ای (مدل AI) و اوراق بهادار
۱۱۶.....	۳-۴-۲) معادلات رفتاری بازار دارائی و سرمایه مالی
۱۱۷.....	۳-۵) مدل بازار وجوه پولی و سرمایه‌ای یا مدل کامل وجوه پولی SAI
۱۱۷.....	۳-۵-۱) تصمیم‌گیری پرتفویی دارائی و عرضه وجوه پولی و سرمایه‌ای
۱۱۷.....	۳-۵-۲) تصمیم‌گیری پرتفوی سرمایه‌ای و تقاضای وجوه پولی و سرمایه‌ای
۱۲۰.....	
۱۲۳.....	۳-۶) مدل SAI
۱۲۴.....	۳-۶-۱) منحنی SA و SS
۱۲۷.....	۳-۶-۲) منحنی AI و II
۱۲۹.....	۳-۷) مدل SAI
۱۳۱.....	فصل چهارم بازار کامل وجوه پولی (مدل SAI)
۱۳۱.....	۴-۱) مقدمه
۱۳۲.....	۴-۲) مدل کامل پول و اعتبار و تعادل عمومی
۱۳۳.....	۴-۲-۱) کارکرد پس‌انداز و دارائی مالی
۱۳۸.....	۴-۲-۲) کارکرد سرمایه مالی و تولید
۱۴۳.....	۴-۳) تعادل عمومی و مدل SAI
۱۴۳.....	۴-۳-۱) تعادل مالی و پولی

۱۴۴	 تعادل حقیقی (۴-۳-۲)
۱۴۶	 تابع تقاضای کل (۴-۳-۳)
۱۴۶	 تعادل کلی کلاسیکی و کینزی و مدل SAI (۴-۳-۴)
۱۴۷	 مدل SAI و سیاست‌های اقتصادی (۴-۴)
۱۴۸	 مدل SAI و بانک مرکزی (۴-۴-۱)
۱۴۹	 فصل پنجم: تحلیلی بر متغیرهای پولی و بانکی کشور (۴-۴-۱)
۱۴۹	 (۵-۱) مقدمه
۱۴۹	 (۵-۲) تحلیل و بررسی روند تورم
۱۵۸	 (۵-۳) تحلیل و بررسی روند نقدینگی و پایه پولی
۱۷۵	 (۵-۴) تحلیل و بررسی روند پس انداز
۱۸۶	 (۵-۵) تحلیل و بررسی روند نسبت کفایت سرمایه
۱۹۱	 (۵-۶) تحلیل و بررسی روند مربوط به نرخ‌های سود بانکی (سپرده و تسهیلات) در کشور
۲۰۷	 فصل ششم: تناقض نقدینگی
۲۰۷	 (۶-۱) مقدمه
۲۰۸	 (۶-۲) تناقض نقدینگی
۲۱۸	 (۶-۳) عوامل مؤثر در افزایش نقدینه خواهی بنگاه‌ها
۲۱۹	 (۶-۳-۱) به تعویق افتادن پرداخت مطالبات جاری بنگاه‌ها
۲۲۰	 (۶-۳-۲) کاهش تقاضا و سطح پیش فروش بنگاه‌ها
۲۲۱	 (۶-۳-۳) کاهش ارزش ریال در مقابل ارزهای معتبر خارجی
۲۲۱	 (۶-۳-۴) تمرکز در اعطای اعتبار
۲۲۲	 (۶-۴) انجماد دارایی‌های سیستم بانکی
۲۲۳	 (۶-۵) چقدر پول در اقتصاد ایران وجود دارد؟
۲۲۴	 (۶-۶) نقدینگی در بنگاه‌ها
۲۲۶	 (۶-۷) توان اعتباردهی بانک‌ها
۲۲۷	 (۶-۸) ساختار مالی بانک‌ها
۲۳۱	 (۶-۹) کالبد شکافی ترازنامه نظام بانکی

۲۳۲	۶-۹-۱) دارایی‌های موهومی.....
۲۳۳	۶-۹-۲) دارایی‌های منجمد.....
۲۳۴	۶-۹-۳) سودهای موهومی.....
۲۳۶	۶-۱۰) تحلیل معمای نقدینگی با استفاده از مدل ML.....
۲۳۸	فصل هفتم جمع بندی
۲۳۸	۷-۱) مقدمه.....
۲۴۲	۷-۲) فرایند پولی و بازار وجوه پولی.....
۲۴۲	۷-۲-۱) بازار سپرده (M).....
۲۴۵	۷-۲-۳) بازار اعتبار.....
۲۴۶	۷-۲-۴) اعتبار و سرمایه‌گذاری.....
۲۴۹	۷-۲-۵) فرایند پولی و بازار وجوه پولی یا مدل ML.....
۲۵۰	۷-۲-۶) روابط متقابل پولی و حقیقی.....
۲۵۱	۷-۳) اوراق بهادار.....
۲۵۲	۷-۳-۱) فرایند مالی یا بازار وجوه سرمایه‌ای مدل (IA).....
۲۵۳	۷-۴) مدل SAI.....
۲۵۵	۷-۴-۱) تعادل مالی و پولی.....
۲۵۶	۷-۴-۲) تعادل حقیقی.....
۲۵۸	۷-۴-۳) تابع تقاضای کل.....
۲۶۰	۷-۴-۵) مدل SAI و بانک مرکزی.....
۲۶۰	۷-۵) برخی کاربردهای مدل SAI.....
۲۶۲	منابع و مآخذ.....